

Notă de prezentare

privind proiectul de Ordin de aprobare a Regulamentului de funcționare și de decontare a pieței de echilibrare și a Regulamentului de calcul al dezechilibrelor și de decontare a părților responsabile cu echilibrarea

Secțiunea 1 Titlul proiectului de reglementare

Ordin privind aprobarea Regulamentului de funcționare și de decontare a pieței de echilibrare și a Regulamentului de calcul al dezechilibrelor și de decontare a părților responsabile cu echilibrarea

Secțiunea 2 Motivul emiterii reglementării

1. Contextul și cadrul european de reglementare (Descrierea situației actuale)

În procesul de îndeplinire a obiectivului UE de realizare a unei piețe unice interne de energie electrică, a fost aprobat *Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003*, care prevede, la art. 5, înființarea ENTSO-E, iar la art. 6 obligația acestei organizații a operatorilor de transport și de sistem de a elabora reguli unitare destinate facilitării comerțului transfrontalier cu energie electrică, pentru domeniile distincte descrise în art. 8, concretizate în așa numitele coduri de rețea. Unul dintre domenii este piața de echilibrare (pct. i): reguli de echilibrare, inclusiv reguli de asigurare a rezervelor de putere, în acest sens fiind elaborată în 2013 propunerea ENTSO-E pentru Codul de rețea privind echilibrarea (Network code on electricity balancing), trimisă către ACER și modificată limitat conform recomandărilor acestuia în 2014. Documentul se află în prezent în procesul de aprobare de către Comisia Europeană (comitologie), în calitate de act de implementare a prevederilor Regulamentului 714/2009.

În esență, *Codul de rețea privind echilibrarea* prevede posibilitatea utilizării energiei de echilibrare disponibile într-un sistem electroenergetic dintr-un stat membru, de către OTS din alte sisteme, pe baza unor liste comune de produse standard și a utilizării acestora pe baza prețului ofertat (ordinii de merit), decontarea realizându-se în general prin intermediul OTS de racordare. Pentru o utilizare optimizată a resurselor, determinarea necesarului de rezerve ar urma să se facă la nivel regional/european, ținându-se seama de capacitățile disponibile de interconexiune, existând și posibilitatea ca rezervele să fie achiziționate în comun de mai mulți OTS. Documentul propune principii pentru remunerarea energiei de echilibrare și solicită armonizarea regulilor privind determinarea și decontarea dezechilibrelor, cu posibilitatea unor derogări în cazuri justificate.

După ce acest document va fi aprobat, prevederile sale vor deveni obligatorii, fiind stabilite termene clare pentru implementarea celor mai importante dintre acestea, iar legislația secundară în acest domeniu va trebui adaptată corespunzător, în acord cu metodologiile propuse de OTSuri și aprobate de toate autoritățile de reglementare implicate.

2. Cadrul național de reglementare

Prin aprobarea Codului Comercial al Pieței Anglo de Energie Electrică prin Ordinul președintelui ANRE nr. 25/2004, s-a trecut la un ansamblu de reguli privind funcționarea pieței angro de energie electrică caracterizat prin autoprogramarea unităților de producție dispecerizabile înainte de momentul livrării, realizarea echilibrului dintre producție și consum

în timp real de către OTS prin operarea pieței de echilibrare pe baze concurențiale și prin asumarea responsabilității financiare a dezechilibrelor constatate în urma măsurării, de către titularii de licență care le-au generat, organizați în părți responsabile cu echilibrarea. Acest model de piață, în liniile sale principale, este cel adoptat în majoritatea statelor membre UE și totodată este conform cu prevederile Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012.

De atunci și până în prezent, regulile de funcționare a pieței angro de energie electrică din România au fost completate și modificate printr-o serie de ordine ale președintelui ANRE prin care au fost integrate atât soluții la problemele constatate pe parcurs, cât și noile cerințe ale legislației primare.

Atribuțiile ANRE în domeniul stabilirii regulilor privind funcționarea pieței de echilibrare rezultă în temeiul art. 5 alin. (1) lit. c) și art. 9 alin. (1) lit. h) ale OUG nr. 33/2007, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, conform cărora ANRE stabilește reglementări tehnice și comerciale pentru operatorii economici din sector, pentru funcționarea sigură și eficientă a sectorului energiei electrice, termice și al gazelor naturale.

În plus, art. 21 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prevede că *participanții la piața de energie electrică trebuie să respecte regulile de funcționare a acesteia, prevăzute prin ordine, decizii și avize favorabile emise de autoritatea competentă și că participanții la piață sunt obligați să-și asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor pe care le generează pe piața de energie electrică..., să respecte prevederile licențelor și ale reglementărilor emise de autoritatea competentă, ... să notifice operatorului de transport și de sistem importurile, exporturile și tranzitele..., să notifice operatorului de transport și de sistem toate cantitățile contractate nete reciproce.* Art. 28 prevede obligația *unităților dispacherizabile să oferteze întreaga putere electrică disponibilă pe piața de echilibrare, definită conform reglementărilor emise de autoritatea competentă*, iar art. 36 permite OTS să facă tranzacții cu energie electrică *pentru menținerea echilibrului producție-consum, prin operațiuni de vânzare-cumpărare în piața de echilibrare, acestea realizându-se pe baza unor proceduri transparente și nediscriminatorii, prin mecanisme concurențiale, conform reglementărilor autorității competente, atribuindu-i totodată activitatea de transmitere a rezultatelor măsurărilor de energie electrică la operatorul pieței de energie electrică în vederea realizării decontării tranzacțiilor din piața de echilibrare și a dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea și pe cea de organizare și administrare a pieței de echilibrare a energiei electrice.*

3. Scopul reglementării

Deoarece, așa cum s-a arătat mai sus, într-un timp relativ scurt regulile corespunzătoare funcționării pieței de echilibrare și determinării și decontării dezechilibrelor vor fi armonizate cu reglementarea la nivel european, scopul prezentei reglementări este restrâns la:

- consolidarea într-un singur document a modificărilor realizate pe parcurs la documentul de bază, cu eliminarea prevederilor a căror aplicabilitate a fost limitată și ținând seama de modificările de structură a sectorului apărute între timp, precum și de reglementările conexe, referite în document;
- realizarea de modificări minime care să răspundă solicitărilor stringente ale participanților și care în același timp să nu contrazică tendințele de principiu care rezultă din consultarea reglementărilor europene, chiar dacă acestea se află încă în stadiul de propunere.

Documentul supus dezbaterii publice reflectă și o modificare a configurației sistemului de reglementări aferente pieței angro, și anume prin realizarea de documente individuale pentru câte un domeniu, care să înlocuiască documentul unic numit Codul Comercial al Pieței Anglo de Energie Electrică. În acest mod se vor putea face cu mai multă ușurință adaptări pentru fiecare domeniu, pe măsură ce vor fi aprobate reguli comune la nivel regional/european specifice fiecăruia. Astfel, prezentul document de discuție conține, sub forma a două anexe aprobate prin același ordin, următoarele reglementări:

1. *Regulamentul de funcționare și de decontare a pieței de echilibrare*, care conține regulile de înregistrare a participanților activi la piața de echilibrare, de selecție a ofertelor, de decontare a energiei de echilibrare și de sancționare a abaterilor de la programul asumat și de la dispozițiile de dispecer
2. *Regulamentul de calcul al dezechilibrelor și de decontare a părților responsabile cu echilibrarea*, care conține regulile de înregistrare și agregare a părților responsabile cu echilibrarea și de determinare și decontare a dezechilibrelor atribuite acestora între producție și consum, apărute în timp real și constatate în urma măsurătorilor.

4. Schimbări preconizate/ măsurile propuse prin prezenta reglementare

În sinteză, documentul de discuție supus dezbaterii publice propune următoarele modificări principale:

1. **Eliminarea restricției privind ecartul maxim admis, de 250 lei/MWh**, între prețul maxim și prețul minim al ofertelor pe piața de echilibrare ale unei categorii de unități dispecerizabile exploatate de un producător, în fiecare interval de dispecerizare. Modificarea reprezintă un prim pas în direcția cuprinsă în propunerea de cod de rețea ENTSO-E privind echilibrarea, și anume aceea de eliminare a oricăror limitări, superioare sau inferioare, în ceea ce privește prețurile de ofertă pe piața de echilibrare, ceea ce ar fi de natură să conducă la reflectarea cât mai precisă prin preț a condițiilor de piață, la oferirea de stimulente suficiente participanților care pot relaxa situațiile dificile din piață, la eliminarea distorsiunilor introduse de instrumente adiacente pieței, destinate să o corecteze și în cele din urmă, la utilizarea mai bună a resurselor.

Restricția avea scopul de a diminua riscurile abuzului de poziție dominantă pe piață ale unui participant la un moment dat, dar ținând seama de experiența acumulată atât de participanți, cât și de ANRE și Consiliul Concurenței, precum și de intrarea în efect a prevederilor REMIT și de sporirea mijloacelor de descurajare a acestor comportamente, ANRE consideră că riscul s-a diminuat, iar acest tip de comportament va putea fi sancționat cu celeritate, dacă va apărea.

2. Menținerea *energiei efectiv livrate* drept cantitatea pe baza căreia se constituie drepturile de încasare/plată în cazul tranzacțiilor pe piața de echilibrare, dar cu luarea în considerare a ***aceleiași cantități ca obligație contractuală*** pentru PRE care include respectiva unitate dispecerizabilă, în loc de a determina poziția netă contractuală pe baza cantității *selectate pe PE*. Această modificare are ca scop să reducă penalizările suprapuse suportate de producători pentru cantitățile de energie de echilibrare nelivrate în raport cu cele selectate, evitând, în același timp, posibilele comportamente neconforme ale producătorilor, care ar fi putut apărea în cazul adoptării celeilalte soluții posibile și care a fost pusă în dezbaterii participanților, și anume constituirea drepturilor de încasare/obligațiilor de plată pe PE la nivelul cantităților selectate de OTS corelat cu considerarea acestora ca obligații contractuale la calculul dezechilibrelor PRE.

S-au menținut însă penalizările pentru livrarea parțială a energiei de echilibrare, ca măsură de întărire a disciplinei în conformarea la dispozițiile de dispecer, precum și penalizările pentru dezechilibrele de la notificare ale unităților dispecerizabile, ca măsură de diminuare a abaterilor de la programul de funcționare autoimpus și de creștere a predictibilității evoluțiilor în SEN. Au fost însă simplificate formulele de determinare a sancțiunilor/penalizărilor unitare, a fost explicat modul de determinare a dezechilibrelor de la notificare și a fost integrată propunerea prezentă într-un document anterior, și anume ca acest dezechilibru să poată fi determinat pentru ansamblul mai multor unități dispecerizabile, dacă OTS confirmă pe baza unei proceduri că reconfigurarea producției în cadrul ansamblului nu afectează siguranța în conducerea sistemului.

Totodată, au fost integrate în reglementare și prevederile procedurii operaționale a Transelectrica destinate determinării energiei de echilibrare efectiv livrate într-un interval orar, precum și, corelativ, prevederile privind prețul corespunzător energiei efectiv livrate astfel determinate, și anume crescător, respectiv descrescător, începând cu cel mai mic/mare preț de ofertă al unității dispecerizabile în cauză, dacă sensul predominant rezultat este de creștere, respectiv de scădere.

3. Corelat cu stabilirea cantităților efectiv livrate pentru tranzacțiile definitive pe piața de echilibrare, ținând seama totodată de limitările cauzate de lungimea intervalului de decontare în ceea ce privește stabilirea cu acuratețe a tranzacțiilor, dar și în scopul de a corela reglementarea cu modul actual de stabilire a tranzacțiilor pe piața de echilibrare, au fost eliminate prevederile care impuneau considerarea ca dispoziție de dispecer a energiei electrice livrate înainte și după intervalul de selecție, precum și cele care obligau la considerarea, în cazul reglajului terțiar rapid, a unei durate de cel puțin 15 minute pentru o selecție.
4. Deoarece nu pot fi marcate ca fiind utilizate pentru managementul congestiilor interne decât oferte selectate, s-a considerat ca determinarea costurilor pentru managementul congestiilor trebuie realizată pe baza cantităților selectate (nu a celor efectiv livrate) și a diferenței de preț dintre ele.
5. Atât costurile rezultate din remunerarea ofertelor fixe onorate (pornire și menținere în rezervă caldă), cât și veniturile Transelectrica rezultate din sancțiunile pentru livrarea parțială a energiei de echilibrare și din penalizările pentru dezechilibrele de la notificare ale UD, au fost alocate costurilor/veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului, nefiind luate în considerare la determinarea prețurilor de deficit sau excedent aplicate dezechilibrelor PRE.
6. S-a introdus obligația înregistrării ca PRE a oricărui titular de licență/deținător al drepturilor de furnizor/trader la începerea activității sale în piața de energie electrică, urmând ca responsabilitatea echilibrării să poată fi transferată de acesta doar ulterior către altă PRE, ceea ce asigură o clarificare a asumării implicite a responsabilităților ca PRE.
7. Au fost adaptate prevederile referitoare la decontare/plată astfel încât să reflecte situația reală, în care Opcom SA în calitate de operator de decontare, nu este contraparte pentru tranzacțiile pe PE, interpus între PPE și Transelectrica și nici între PRE-uri și Transelectrica SA, pentru decontarea dezechilibrelor.
8. În afara acestor modificări nou propuse, au fost integrate toate cele care rezultă din reglementările conexe aprobate: posibilitatea agregării mai multor unități dispecerizabile exploatate de mai mulți producători într-o singură UD aflată în

responsabilitatea unui singur participant la piața de echilibrare, posibilitatea înregistrării ca PRE a operatorilor cărora ANRE le recunoaște dreptul de a desfășura activitatea de furnizare/trading fără a le emite licență, posibilitatea alimentării unui punct de racordare pentru consum de către mai mulți furnizori incluși în mai multe PRE, posibilitatea schimbării furnizorului în maxim 3 săptămâni, utilizarea profilurilor de consum, a profilului rezidual și a metodologiei de determinare a consumului propriu tehnologic al unei rețele de distribuție, posibilitatea transferului responsabilității echilibrării pentru pierderile tehnologice în rețele către altă PRE și referirea la obligațiile privind regulile de decontare în cadrul acestui tip de PRE etc.

9. Au fost utilizate abrevieri mai intuitive, care să reflecte denumirea în limba română și semnificația noțiunilor respective.

5. Alte informații

Secțiunea a 3-a – Mențiuni privind impactul socio-economic preconizat al proiectului de reglementare

1. Impactul macroeconomic

a) impactul asupra pieței de energie în ansamblul ei

Se apreciază că propunerea de reglementare va avea un impact pozitiv asupra pieței de energie electrică, deoarece în formă consolidată reglementările sunt mai ușor de urmărit și de respectat, iar legislația devine mai coerentă. Totodată, eliminarea restricției asupra prețurilor de ofertă este de natură să stabilizeze situația economică a operatorilor existenți și să stimuleze eforturile de echilibrare înaintea momentului livrării, consolidând astfel siguranța în funcționarea sistemului, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. În același timp, uniformizarea modului de determinare a dezechilibrelor cu contractarea și plata în piața de echilibrare aduce mai multă coerență și înscrierea în tendințele europene, necesare creării pieței interne de energie.

b) impactul asupra operatorilor economici

Este de așteptat ca modificările propuse să permită într-o mai mare măsură recuperarea costurilor de către producătorii care nu mai înregistrează numărul de ore de funcționare necesar, dar și să impulsioneze furnizorii către o mai bună prognoză a consumului care să le permită contractarea în piețele anterioare celei de echilibrare.

c) impactul asupra consumatorilor/clientilor finali

Utilizarea mai bună a resurselor, stabilitatea economică crescută a participanților necesari SEN, creșterea predictibilității funcționării SEN ar trebui să conducă, pe termen mediu-lung, la reducerea costurilor suportate de consumatorii finali, în condițiile manifestării concurenței pe piața cu amănuntul.

2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Proiectul de reglementare nu se referă la acest subiect.

3. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de reglementare nu se referă la acest subiect.

4. Implicații sociale

Proiectul de reglementare nu se referă la acest subiect.

5. Impact asupra mediului

Nu este cazul.

6. Alte informații

.

Secțiunea a 4-a – Mențiuni privind impactul financiar preconizat asupra bugetului ANRE

Nu este cazul

Secțiunea a 5-a - Efectele proiectului de reglementare asupra legislației în vigoare

- 1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de reglementare*
- 2. Conformitatea proiectului de reglementare cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare*

Legislația comunitară în acest domeniu este în curs de elaborare/aprobare (Codul EB).

3. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

Nu este cazul

4. Alte informații

Secțiunea a 6-a - Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de reglementare

- 1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale de specialitate și operatori economici din domeniu*
- 2. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act reglementare are ca obiect activități ale acestor autorități*

Proiectul de reglementare nu are acest obiect.

3. Informații privind avizarea de către:

- Consiliul legislativ – Nu este cazul
- Consiliul Suprem de Apărare a Țării - Nu este cazul
- Consiliul Economic și Social - Nu este cazul

- d) Consiliul Concurenței - Nu este cazul
- e) Curtea de Conturi - Nu este cazul

4. Alte informații

Secțiunea a 7-a - Transparență decizională și consultare publică

- 1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de reglementare*
- 2. Situația observațiilor, recomandărilor și propunerilor primite, motivarea acceptării/neacceptării acestora*

-

Secțiunea a 8-a - Măsuri de implementare

Nu este cazul

Secțiunea a 9-a – Informarea direcțiilor din cadrul ANRE cu privire la proiectul de act